

PLANSTRATEGI FOR BREMANGER KOMMUNE 2017-2020

KOMMUNAL PLANSTRATEGI

Føremål	Skal vere eit hjelpemiddel for kommunestyret til å avklare kva planoppgåver kommunen skal prioritere i valperioden for å møte kommunen sine behov/utfordringar.
Innhald	Skal gjere greie for utviklingstrekk og utfordringa og vurdere utviklingsmulegheiter. Vidare drøfte kommunen sitt planbehov i lys av dei utfordringane kommunen har som samfunn og organisasjon.
Prosess	Skal innhentast synspunkt frå statlege og regionale organ og nabokommunar. Framlegg til vedtak skal gjerast kjend i minst 30 dagar før kommunestyret si handsaming.
Vedtaksmynde	Kommunestyret
Tidspunkt for vedtak	Innan eitt år etter konstituering av kommunestyret og minst ein gong i valperioden
Verknad	Retningsgjevande for kommunen si prioritering av planarbeid

Innhald

1. Planstrategi	s. 2
2. Kommunen sitt plansystem	s. 3
2.1 Kommuneplanen sin samfunnsdel	s. 3
2.2 Kommuneplanen sin arealdel	s. 3
2.3 Kommunedelplan	s. 4
2.4 Reguleringsplan	s. 4
2.5 Strategidokument	s. 4
2.6 Temaplan/tiltaksplan	s. 4
2.7 Handlingsprogram med økonomiplan	s. 4
3. Statlege og regionale forventningar	s. 5
3.1 Regionalt planarbeid	s. 5
4. Lokale utviklingstrekk og utfordringar	s. 6
4.1 Demografi	s. 6
4.2 Levekår og folkehelse	s. 11
4.3 Arbeid og næring i Bremanger	s. 11
4.4 Bustader	s. 13
4.5 Transport og infrastruktur	s. 14
4.6 Samfunnstryggleik og beredskap	s. 14
4.7 Miljø, klima og energi	s. 15
4.8 Kommunen som organisasjon	s. 15
5. Prioriterte planoppgåver i perioden 2013-2016	s. 16
6. Vedlegg	s. 21

1. Planstrategi

Kommunen har etter Plan- og bygningsloven (PBL) § 10-1 plikt å utarbeide kommunal planstrategi minst ein gong i kvar valperiode. Planstrategien skal vedtakast seinast eitt år etter kommunestyret er konstituert. Dette gjev det nye kommunestyret høve til å vurdere og ta stilling til kva planoppgåver som er viktige å arbeide med i kommunestyreperioden.

Planstrategien skal omfatte kommunen sine strategiske val knytt til utviklinga av kommunesamfunnet. Dette gjeld både langsiktig arealbruk, tenesteområda si verksemd og ei vurdering av kommunen sitt planbehov i valperioden. Enkelt sagt kan vi kalle planstrategien for ein «plan for planlegginga»

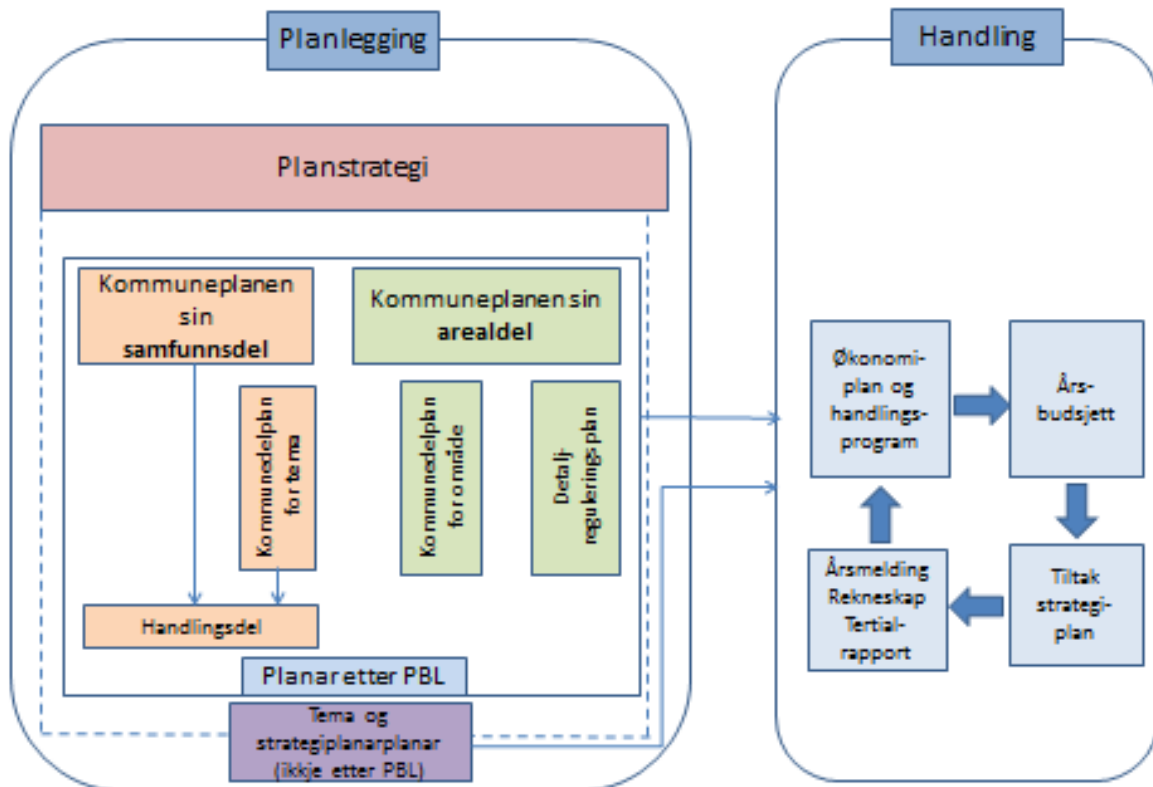
Planstrategien skal vedtakast av kommunestyret. Det vert ikkje gjennomført vanleg høyring slik PBL krev for ordinære plansaker, men framlegget skal vere offentleg tilgjengeleg minst 30 dagar før kommunestyret si handsaming.

Planstrategien har ingen rettsverknad og er ikkje formelt bindande for kommunen. Den kan såleis reviderast etter behov i valperioden. Synspunkt frå statlege og regionale organ og nabokommunar skal innhentast, men desse har ingen motsegnrett.

Planstrategien kan på mange måtar samanliknast med ein forstudie i eit prosjekt (PLP). Den skal med utgangspunkt i kommunen sine viktigaste utfordringar dei komande åra, avklare kva vi har bruk for og kva som skal tingast av planarbeid.

2. Kommunen sitt plansystem

Eit velfungerande plansystem skal bidra til god og effektiv styring av kommunen og politisk vedtekte planar skal og sikre ei demokratisk styring. Det kommunale plansystemet og planstrategien sin plass i dette kan framstillast slik:

2.1 Kommuneplanen sin samfunnsdel

I kommuneplanen sin samfunnsdel vert det fokusert på alle sider av kommunen si verksemd. Her tar ein stilling til dei langsiktige utfordringane, mål og strategiar for lokalsamfunnet som heilskap og kommunen som organisasjon. Planen skal skildre strategiar for utviklinga i kommunen som grunnlag for meir kortsiktige planar og konkrete tiltak.

Bremanger kommune har pr 01.01.2017 ikkje vedteken samfunnsdel til kommuneplanen.

2.2 Kommuneplanen sin arealdel

Kommuneplanen sin arealdel skal syne samheng mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Den syner hovudtrekka i arealdisponeringa. Arealdelen gjev rammer og vilkår for kva nye tiltak og ny arealbruk som kan setjast i verk, samt kva viktige omsyn som må ivaretakast ved disponering av areala. Arealdelen omfattar plankart, føresegner og

planskildring der det går fram korleis nasjonale mål og retningslinjer for arealbruk er ivareteke. Kommuneplanen sin arealdel har rettsverknad i den forstand at den einskilde grunneigar ikkje kan nytte og/eller bygge på eigedomen sin på anna måte enn det som er fastsett i planen.

2.3 Kommunedelplan

Kommunedelplan er ein del av kommuneplanen sin arealdel for heile kommunen, men kan vere ein meir detaljert utdjuping for eit geografisk område, t.d. ein tettstad. Ein kommunedelplan har same rettsverknad som ein kommuneplan.

Døme: Kommunedelplan for Rugsund-Leirgulen

Kommunedelplan kan og vere ein plan for utviklinga innanfor eit tenesteområde, eller eit tematisk område. Ein slik plan har ikkje same rettsverknad som ein kommuneplan for areal.

Døme: Energi og klimaplan for Bremanger kommune (2009-2013)

2.4 Reguleringsplan

Ein reguleringsplan er eit arealkart med tilhøyrande føresegner om bruk, vern og utforming av **areal og fysiske omgjevnader**.

Døme: Reguleringsplan for Kalvøya.

2.5 Strategidokument

Eit strategidokument er ein plan/eit styringsdokument for utvikling innanfor eit tenesteområde, eller eit tematisk-/fagområde. Ein strategi forklarar kva som må gjerast for å nå eit fastsett mål.

Døme: Strategiplan for oppvekstsektoren

2.6 Temaplan/tiltaksplan

Temaplanar/tiltaksplanar vert utarbeidd for større, eller mindre delar av eit fagområde/tenesteområde og skal syne kva som konkret skal gjennomførast/prioriterast.

Døme: Ruspolitisk handlingsplan

2.7 Handlingsprogram med økonomiplan

Handlingsprogrammet utgjer kommunen sin kortsiktige del og har ein tidsramme på fire år, med revisjon kvart år. Her skal ambisjonar og konkrete utviklingsmål for fireårsperioden, innanfor ein realistisk økonomisk ramme, skildrast.

3. Statlege og regionale forventningar

Regjeringa vedtok den 12.06.2015 dei nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging. Føremålet er å peike på oppgåver og interesser som regjeringa meiner det er viktig at kommunen tek opp i si planlegging for å bidra til gjennomføring av nasjonal politikk. Det er skissert forventningar til kommunen innanfor følgjande tema:

- Berekraftig areal- og samfunnsutvikling
 - Eit klimavennleg og sikkert samfunn
 - Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdiar
 - Framtidsretta næringsutvikling, innovasjon og kompetanse
- Attraktive og klimavennlege by- og tettstadsområde
 - Samordna bustad-, areal- og transportplanlegging
 - Eit framtidsretta og miljøvennleg transportsystem
 - Levande by- og tettstadssenter
 - Helse og trivsel

Dei nasjonale forventningane vert reviderte kvart fjerde år.

3.1 Regionalt planarbeid

Sogn og Fjordane fylkeskommune sin planstrategi for perioden 2016-2020 vart vedteken 14.06.16. I den regionale planstrategien er det utarbeidd overordna mål og strategiar for planperioden.

I Regional planstrategi for 2012-2016 var det overordna målet å auke folketalet fram til 2016 til 112 000. Folketalet i fylket var pr 01.01.2016 109 530, og målet i planstrategien vart såleis ikkje nådd.

I framlegg til ny regional planstrategi er det peika ut desse overordna utfordringane:

- Globalisering og sentralisering
- Migrasjon og inkludering
- Kvinner, utdanning og arbeidsmarknad
- Verdiskaping og utvikling av kunnskapssamfunnet
- Klimaendringane

Måla for Sogn og Fjordane er i den regionale planstrategien skildra gjennom målbiletet under, med tilhøyrande ynskte effektar.

Målgruppa på overordna nivå vil vere alle innbyggjarane i fylket, offentlege etatar og institusjonar, lag og organisasjonar og næringslivet.

Overordna mål - målbilete	Ynskete effektar
<p>1 Skape 500 nye arbeidsplassar kvart år, der det satsast på å nytte lokale ressursar, vere pådrivar i det grøne skiftet, skape mangfald i arbeidsplassar og samspel mellom kunnskapsmiljø, offentleg sektor og næringsliv.</p>	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> Fylket har ei årleg netto auke i arbeidsplassar på over 100. Folketalet i fylket har auka med 1 % i året. Sogn og Fjordane har store naturressursar og kulturverdiar og vi nyttar desse som drivkraft i samfunnsutviklinga.
<p>2 Det er etablert eit forpliktande samarbeid mellom regionale og lokale aktørar for å utvikle sentra i dei største kommunane, med tiltak knytt til møteplassar, trivsel, kollektiv-, gang- og sykkelløysingar og gode arbeidsplassar med eit næringsliv i vekst.</p>	<p>2-4 Fylket har nådd måla ovanfor fordi vi har satsa på ein 3-delt strategi med effektane:</p> <ul style="list-style-type: none"> Har vidareutvikla 2 sjølvforsterkande bu- og arbeidsmarknadane i fylket; Sunnfjord og Sogndalsområdet Har vidareutvikla attraktive regionsentra og kommunesentra som har ein styrka bu- og arbeidsmarknad rundt seg Har gitt rom for lokale eldsjeler/-miljø som får høve til å skape si framtid og arbeide for utvikling i mindre sentrale strøk
<p>3 Utviklinga av sentra er knytt til gode kommunikasjonar i bu- og arbeidsmarknadsregionar.</p>	<p>5-7</p> <ul style="list-style-type: none"> Fylket har etablert heilskap i plan- og strategiarbeid gjennom mobilisering og forplikting i partnarskapsavtaler. Fylket har tenester av ein kvalitet og har eit omdøme som gjer at innbyggjarane i Sogn og Fjordane opplever det som eit attraktivt og godt fylke å bu og leve i, arbeide i og besøke. Fylket har jamna ut sosial ulikskap og har innbyggjarar med høg trivsel og opplevd livsmeistring, frå vogge til grav. Fylket har kulturopplevingar som gjev eit rikare liv og bygger identiteten vår. Fylket har redusert kvinneunderskottet
<p>4 Strategiar for å utjamne avstandsuremer, rammer for utvikling for å skape attraktivitet i mindre sentrale strøk og strategiar for å utvikle sentra skjer samstundes.</p>	<p>8-9</p> <ul style="list-style-type: none"> Fylket er eit føregangsfylke i det grøne skiftet og har tatt ein posisjon i å utnytte dei lokale og regionale verkemidla til å bygge verdikjeder for eit samfunn med netto nullutslepp. Fylket har vorte eit pilotfylke i arbeidet med å auke produksjon av alle typar fornybar energi. Ved utbyggingar har held vi tap av naturmangfald, friluftsområde, kulturminne og landskapsverdiar på eit berekraftig nivå.
<p>5 Fylket skal tilby utdanningar med kvalitet over landssnittet, både ut frå samfunnet sitt behov og vere leilande i utdanning og skuleresultat.</p>	
<p>6 Fylket skal vere eit ope og inkluderande samfunn og alle kommunane har tydelege strategiar for å inkludere innvandrarak/ tilflyttarak.</p>	
<p>7 Folkehelse skal vere med som ein grunnleggande del i samfunnsplanlegginga og levekåra i fylket er betra.</p>	
<p>8 Fylket deltek i bygging av verdikjeder som gjev netto nullutslepp, innan bygg og ferje/ båttransport og innkjøp.</p>	
<p>9 Fylket følgjer opp klimautfordringane gjennom reduksjon av klimagassutslepp og tilpassing til klimaendringane med mål som er tråd med nasjonale og internasjonale målsetjingar, bl.a. Paris-avtalen (2015).</p>	

Prioriterte planarbeid for fylkeskommunen i perioden 2016-2020:

Nye planar

- Strategisk plan for kysten
- Regional plan for kultur
- Regional plan for arealbruk

Revidering/rullering av eksisterande planar

- Regional transportplan
- Fylkesdelplan for klima og miljø
- Regional plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Regional plan for vassforvaltning
- Regional plan for folkehelse

4. Lokale utviklingstrekk og hovudutfordringar

Den grunnleggjande føresetnaden for at Bremanger kommune skal ha ei livskraftig framtid, er at folk ønskjer å bu innanfor kommunen sine grenser og at dei får dekt basisbehova sine der. Arbeid, gode velferdstenester og høve til å fylle fritida med meningsfylte aktivitetar er sentrale faktorar i denne samanhengen.

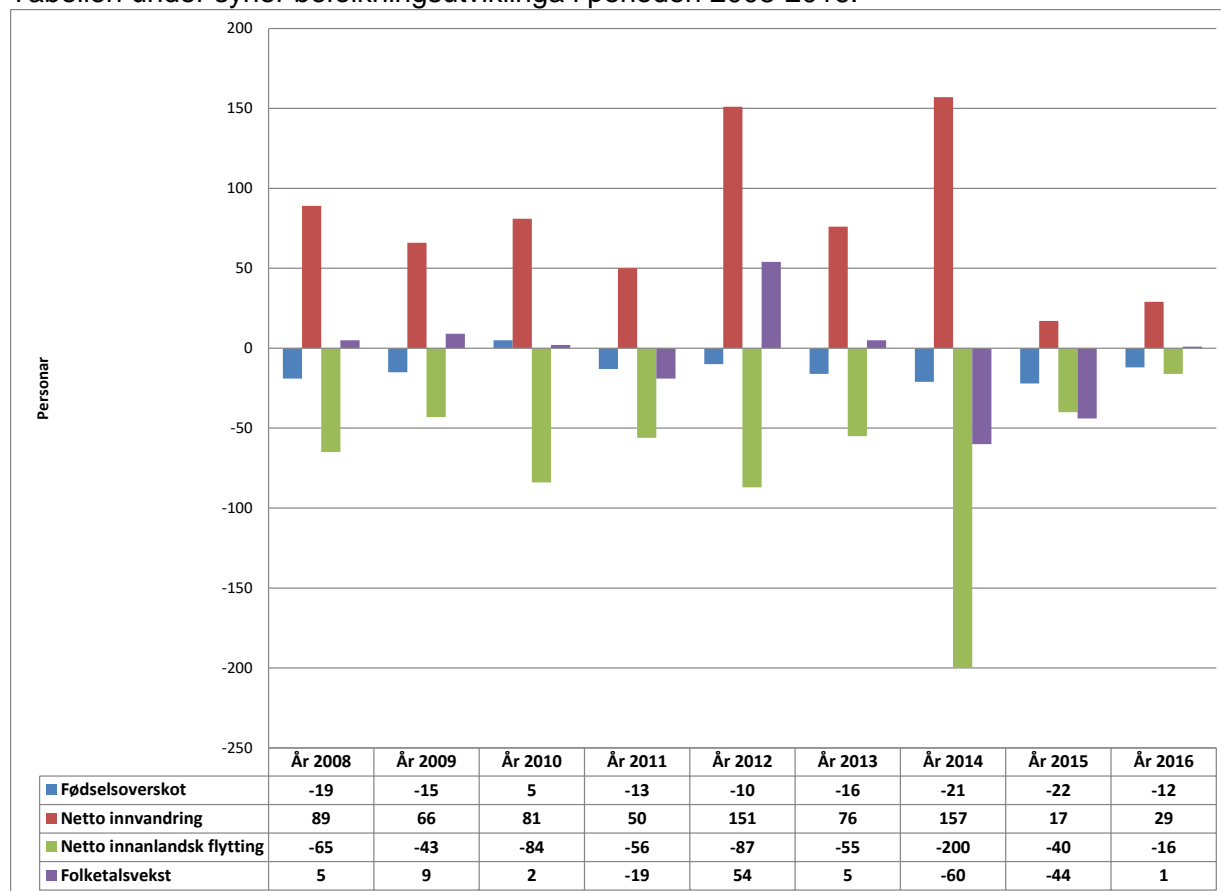
Den største utfordringa for Bremanger, både som kommune og som lokalsamfunn, er folketal og befolkningssamansetnad. Etter mange års reduksjon i folketalet, ser vi no ein tendens til stagnasjon. Dette er positivt, men når ein ser på befolkningssamansetnaden og prognosar for utvikling av denne så ser ein at vi er avhengig av tilflytting for å oppretthalde folketalet.

Bremanger kommune er ikkje aleine om utfordringane. Store delar av Sogn og Fjordane er i same situasjon, og det betyr at vi er i ein konkurransesituasjon. Det finst ikkje eit enkelt svar for korleis ein skal løyse utfordringa, men det er heilt klart at Bremanger må skilje seg ut som ein attraktiv kommune å busetje seg i. Og for å få dette til vil det krevje innsats både frå innbyggjarar, næringsliv, politikarar og kommuneadministrasjon.

4.1 Demografi

Demografi handlar i grove trekk om storleik, samansetnad og utvikling av den menneskelege populasjonen. Det sentrale måtalet for å drive kommunal planlegging og dimensjonering av den kommunale tenesteproduksjonen er utvikling i folketal og befolkningssamansetnad. Også kommunen sine inntekter er til dels avhengig av demografien.

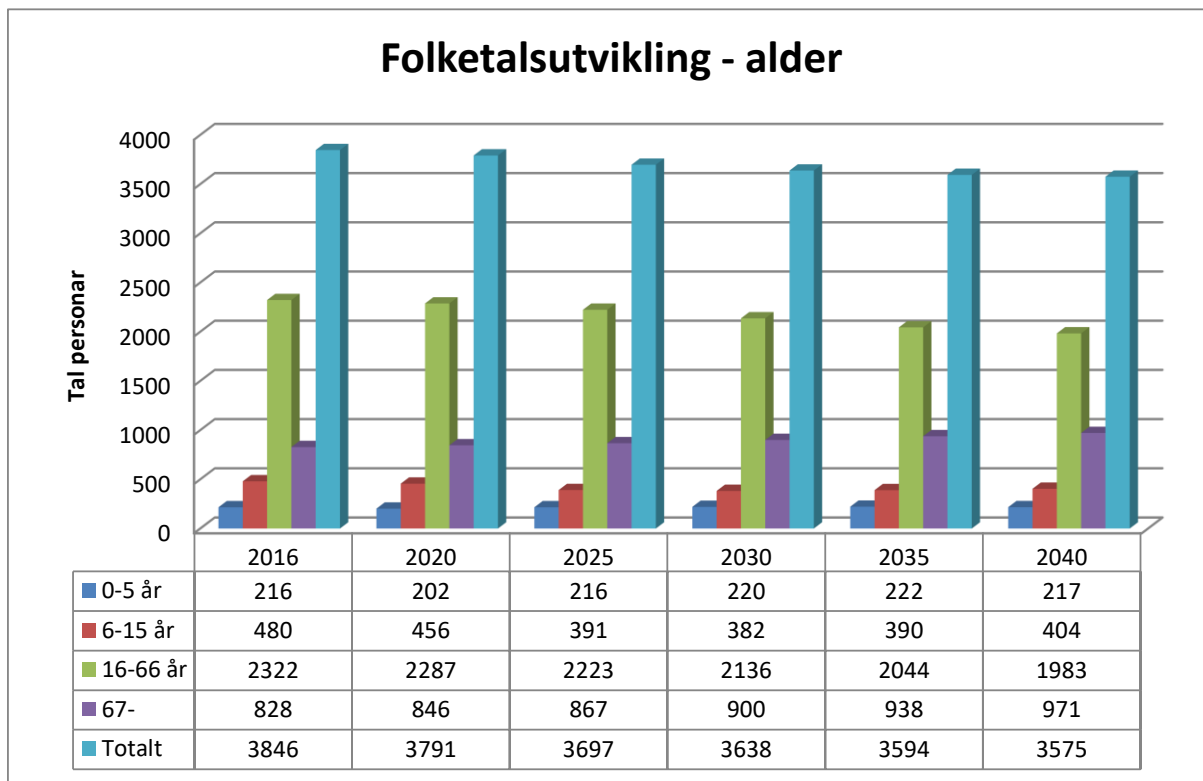
Tabellen under syner befolkningsutviklinga i perioden 2008-2016:

Kjelde: SSB

Går vi lenger tilbake i tid, så har Bremanger sidan byrjinga av 1970-talet hatt jamn nedgang i befolkninga. Til tross for ei «stabilisering» dei siste åra, syner Statistisk Sentralbyrå si framskriving av folketalet i Bremanger ein reduksjon til 3 577 innbyggjarar i 2040, eller -7 % ved middel vekst.

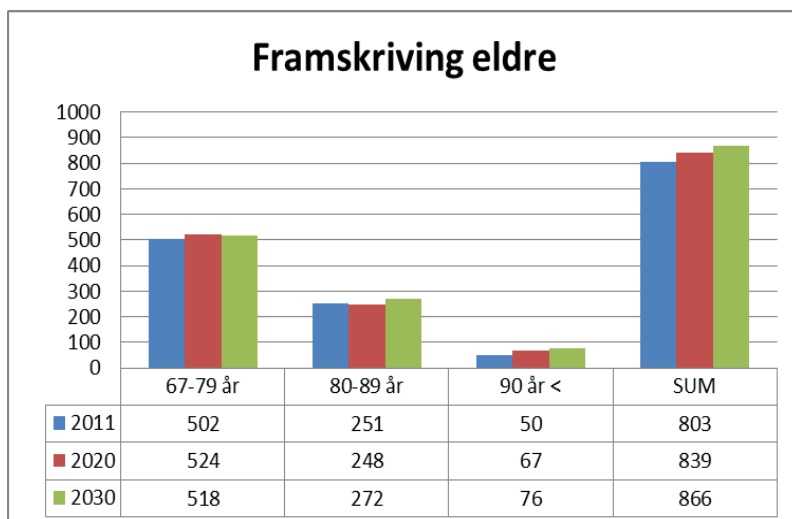
Dette indikerer at utfordringa vår i høve til i folketal heng saman med befolkningsmansetnad.

Kjelde: SSB

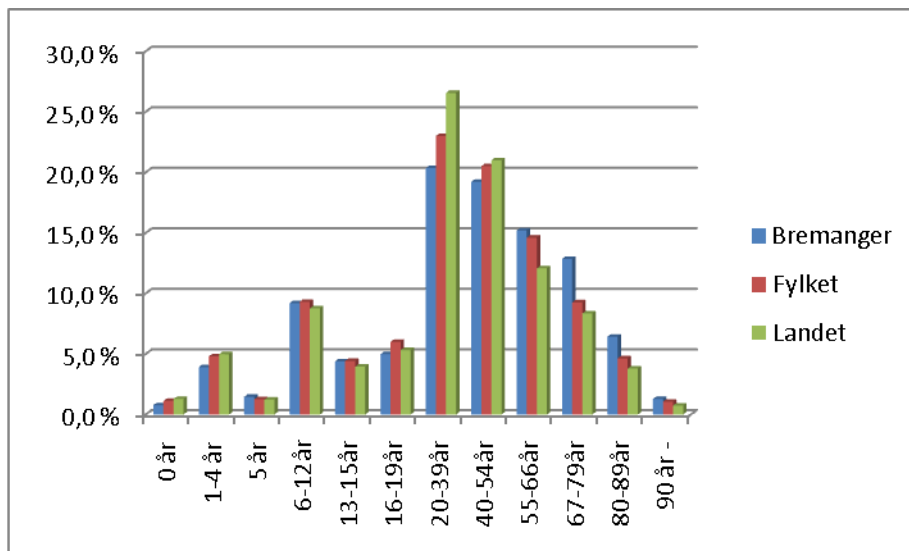
SSB sin folketalsframskriving understrekar dette. Vi ser at vi fram til 2040 må forvente ein vesentleg nedgang i tal innbyggjarar mellom 6 og 15 år (- 16 %) og mellom 16 og 66 år (-15 %). På den andre sida vil vi få ein stor auke i befolkninga over 67 år (17 %).

Når det gjeld gruppa over 67 år så ser vi og at forventa auke er størst i høve til dei eldste aldersgruppene i perioden fram til 2030:

Kjelde: SSB

Bremanger har hatt fødselsunderskot 12 av dei siste 15 åra. Dette indikerer ein demografisk samansetnad i befolkinga som gjer at vi vil vere heilt avhengig av tilflytting for å kunne stabilisere eller auke folketalet. Figuren under syner innbyggjarane si prosentvis fordeling på ulike aldersgrupper pr. 01.01.2010. Her ser vi at Bremanger avvik sterkt frå fylket og landet elles i høve til den prosentvise del av innbyggjarane i fertil alder (20-39 år) og vi har større prosentvis del av innbyggjarane som er over 55 år. Til saman gjev dette samfunnsmessige krevjande utfordringar.

Figur: Prosentvis fordeling på aldersgrupper pr. 01.10.2010 (SSB)

Utvikling i innbyggjartal og alderssamansetnad har stor påverknad for nivået på dei statlege overføringane til kommunen. Meininga er at rammetilskotet skal reflektere at dei ulike aldersgruppene ikkje kostar kommunen det same. Yrkesaktive menneske klarar seg i hovudsak sjølv, medan dei yngste skal ha barnehage og skuleplass. Dei eldste, på si side, gjev kostnader på helse- og omsorgstenestene. Dersom den demografiske utviklinga held fram, vil vi m.a. måtte vri ressursbruk frå oppvekstsektoren til omsorgssektoren. Dette vil verte utfordrande med tanke på at vi for å få folkevekst samstundes må leggje til rette for etablering og busetjing av unge.

Utfordringar:

- Det må leggjast til rette for tilflytting til kommunen, - både ved å få utflytta «Bremangarar» til å flytte heim, og ved tilflytting av nye innbyggjarar, nordmenn og utlendingar.
- Vi må få marknadsført fortrinna ved å bu og leve i Bremanger kommune betre.

4.2 Levekår og folkehelse

Det er gjort få undersøkingar på opplevde levevilkår i Bremanger kommune, difor vert det nytta generelle indikatorar på folkehelse og levekår (SSB, NAV og Folkehelseprofilen for Bremanger kommune 2017).

Dei siste 30 åra har alle grupper i landet fått betre helse, men helsegevinsten har vore størst for personar med lang utdanning og høg inntekt. T.d. har denne gruppa lengre forventet levetid enn personar med lågare utdanning og inntekt. Særleg dei siste ti åra har helseforskjellane auka, det gjeld både fysisk og psykisk helse, og både barn og vaksne. Utjamning av sosiale forskjellar er såleis ei viktig målsetjing for folkehelsearbeidet.

Store sosiale forskjellar kan vere ein peikepinn på at det også er store sosiale helseforskjellar i kommunen.

Den gjennomsnittlege nettoinntekta for dei ulike hushaldningstypene i Bremanger avvik ikkje vesentleg frå fylkes- eller landsgjennomsnitt. Inntektsforskjellane i kommunen er på fylkesnivå og lægre enn gjennomsnitt for landet.

Kommunen skal ha ei skriftleg oversikt over helsetilstanden til befolkninga og dei positive og negative faktorar som kan verke inn på helsetilstanden. Plikta til å ha ei slik oversikt er forankra i [Folkehelselova](#), [Smittevernlova](#), [Forskrift om oversikt over folkehelsen](#) (folkehelseforskrifta), [Forskrift om miljørettet helsevern](#) og [Forskrift om kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#).

Dokumentet skal identifisere folkehelseutfordringar og ressursar, og innehalde faglege vurderingar av årsakstilhøve og konsekvensar. Kommunen skal vere spesielt merksam på trekk i utviklinga som kan skape eller oppretthalde sosiale eller helsemessige problem og/eller sosiale helseforskjellar. Folkehelseoversiktsdokumentet skal utarbeidast kvart fjerde år, og skal ligge til grunn for det langsiktige systematiske folkehelsearbeidet. Dokumentet skal vere med å danne grunnlag for fastsetting av mål og strategiar i kommunen sin planstrategi.

Folkehelseoversiktsdokumentet for Bremanger kommune 2017, som vart godkjent av kommunestyret 16.mars 2017 oppsummerer desse utfordringane for Bremanger kommune:

- **Demografi:** Framskrivning av folketalet for Bremanger fram mot år 2040 viser nedgang og endra demografisk mønster. Stadig større del av innbyggjartalet vert over 67 år og også over 90 år.
- **Låg kontroll med vasskvalitet:** Bremanger kommune har låg grad av kommunale vassverk og det er derfor liten kontroll med vasskvaliteten til innbyggjarane.
- **Innvandrarar:** Dette fører både til føremoner og ulemper. Det påverkar den demografiske utviklinga i ønska retning. Arbeidsinnvandring utgjer ein stor del av innvandringa i vår kommune. Nokre av desse har med seg familiar som det er utfordrande å komme i posisjon til å gje språkopplæring før skulestart. Det er helseforskjellar og sosiale forskjellar mellom etniske nordmenn og innvandrarar generelt. Slik ulikskap kan skape eller oppretthalde sosiale eller helsemessige problem
- **Barn i husstandar med låg inntekt:** Vi registrerer ein auke i tal barn som bur i husstandar med låg inntekt. Dette kan henge saman med busetjing av flyktingar, auken i psykiske lidningar blant unge og/eller at fleire unge ser ut til å ha dårlegare tilknytning til arbeidsmarknaden.

- **Unge utanfor arbeidsmarknaden:** Tendens til auka andel personar mellom 15-29 år utanfor arbeidsmarknaden: Det er statistisk samanheng mellom låg inntekt og svak tilknytning til arbeidslivet.
- **Muskel- og skjelettdiagnosar:** Kommunen ligg signifikant dårlegare an i høve muskel-og skjelett diagnoser enn i fylket og i landet.
- **Diabetes 2:** Det er ein statistisk tendens til høg førekomst av diabetes 2.
- **Sosialhjelp:** Vi ser ein tydeleg auke i utgifter til sosialhjelp frå 2013.
- **Overvekt:** Vi ser ein tendens til overvekt blant ungdom og unge vaksne.
- **Unge med psykiske lidingar:** Det er ein statistisk høg del innbyggjarar mellom 15-29 år med psykiske symptom/lidingar. Dette er samanfalle med hjelpeapparatet sine observasjonar.

Utfordringar:

- Vi må styrke faktorar som bidreg positivt til folkehelsa i planlegginga vår, og svekke forhold som kan ha negative helseverknader.
- Leggje folkehelseutfordringane som er påpeika i dokumentet til grunn ved utarbeiding av samfunnsdel til kommuneplanen.

4.3 Arbeid og næring i Bremanger

Bremanger kommune er kanskje den mest kontrastrike kommunen i Sogn og Fjordane. Kommunen har ein svært variert natur, olje og gass utanfor kysten, eit svært godt grunnlag for fornybar energi, samt store og verdifulle steinførekomstlar. Havbruk og fiskeri er viktige ressursar for kommunen og dannar grunnlag for foredlings- og leverandørindustri. Silisiumindustrien i Svelgen er i verdsklasse og gjev grunnlag for leverandørutvikling med krav til høg kompetanse. I tillegg vi har vi m.a. småskala landbruk og reiseliv.

Dei viktigaste ressursane er likevel innbyggjarane. Elevane i kommunen kjem godt ut både på eksamensresultat og nasjonale prøver. Dessverre er fråfallet i vidaregåande utdanning større enn ynskjeleg, og noko større enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Dette kan ha samanheng med at det ikkje er vidaregåande skular i kommunen, og at mange må difor flytte på hybel for å ta vidaregåande skule. Det er også ei utfordring å få elevane til å velje Bremanger som bustad etter endt utdanning. Takka vere god dugnadsånd og stort engasjement i lokale tiltak, har Bremanger eit rikt kulturliv. Ei positiv samfunnsutvikling er avhengig av mulegheiter innan arbeid og næringsverksemd. Eit synleg og variert tilbod innan arbeidsplassar vil bidra til at det er lettare for folk å sjå mulegheiter for å busetje seg i Bremanger. Etablering av nye verksemdar er og viktig for å skape utvikling i Bremanger.

Oversikta under syner sysselsette fordelt på næring og arbeidsstad viser at det er fleire som bur i Bremanger og jobbar i andre kommunar enn omvendt.

<i>Næring</i>	Sysselsett e med bustad i kommunen	Sysselsette med arbeidssta d i kommunen	Sysselsett e som pendlar ut av kommunen	Sysselsett e som pendlar inn i kommunen
Jordbruk, skogbruk og fiske	172	163	17	8
Bergverksdrift og utvinning	78	29	51	2
Industri	356	365	27	36
Elektrisitet, vann og renovasjon	37	39	5	7
Bygge- og anleggsverksemd	121	92	38	9
Varehandel, motorreparasjonar	149	112	42	5
Transport og lagring	132	102	31	1
Overnattings- og serveringsverksemd	55	43	16	4
Informasjon og kommunikasjon	7	1	6	0
Finansiering og forsikring	11	9	2	0
Teknisk tenesteyting, eigedomsdrift	41	13	29	1
Forretningsmessig tenesteyting	45	35	22	12
Off. dm, forsvar, sosialforsikring	81	71	17	7
Undervisning	146	135	15	4
Helse- og sosialtenester	376	343	45	12
Personleg tenesteyting	47	37	11	1
Ikkje oppgjeve	13	12	1	0
SUM	1867	1601	375	109

Kjelde: SSB (2011)

Dersom ein ser på samanfall med felles bu- og arbeidsmarknadsområde, så har Bremanger inn- og utpendling både til Nordfjord og Sunnfjord. Statistikk for 2011 for Nordfjordkommunane og eit utval av Sunnfjord kommunane:

	<u>Innpendling</u>	<u>Utpendling</u>
Vågsøy	5	31
Eid	20	28
Selje	0	0
Gloppen	5	7
Stryn	2	4
Hornindal	0	0
SUM	32	70
Flora	24	84
Naustdal	2	1
Førde	6	27
SUM	32	112

Kjelde: SSB

Tala er eintydige. Bremanger vil med sin næringsstruktur måtte pårekne ein del utpendling frå kommunen. Den positive utviklinga vi ser i t.d. Florø vil truleg medføre ytterlegare utpendling. I høve til befolkningsutfordringa vil Bremanger kunne «konkurrere» ved å tilby

gode, og trygge oppvekstvilkår, tilrettelagte forhold for bustadbygging, god infrastruktur i arbeidsmarknadsregionen, samt å ha eit godt tilbod innan kultur og fritid. I tillegg må ein leggje til rette for vidareutvikling av eksisterande næringsliv og etablering av ny næring i Bremanger.

«Strategisk næringsplan for Bremanger kommune 2014-2020», med tilhøyrande tiltaksplan, vart vedteken av kommunestyret 18.12.2014. Planen peikar ut sentrale næringar som skal prioriterast i kommunen sitt næringsarbeid:

- **Fiskeri og havbruk**
- **Fornybar energi**
- **Industri og leverandørbedrifter**
- **Reiseliv, oppleving og kultur**
- **Landbruk og skogbruk**

I planen er det valt ut 6 fokusområde:

☐ **Næringsvennleg kommune** : ein næringsvennleg kommune lyttar til næringslivet og tilpassar det offentlege tenestetilbodet til behova i næringslivet. Bremanger kommune vil bidra til dette ved å arbeide for eit samordna tenestetilbod.

☐ **Infrastruktur** : er viktig for å skape ein større og integrert bu-, arbeid- og næringsregion. Bremanger kommune vil difor prioritere å arbeide vidare med å utvikle infrastruktur på veg og sjø, samt elektronisk kommunikasjon.

☐ **Kompetanse og utdanning** : næringslivet i Bremanger kommune har ein relativ høg andel fagarbeidarar samanlikna med resten av landet. Bremanger kommune vil arbeide for auka samarbeid mellom skule og arbeidsliv, for å sikre næringslivet tilgang til rett kompetanse.

☐ **Attraktiv bu- og arbeidskommune**: attraktive bu og besøksområder er viktig for å tiltrekke seg innbyggjarar og besøkande. Bremanger kommune vil arbeide for å vidareutvikle bu og besøksområder i kommunen.

☐ **Organisering av næringsapparatet** : tydeleg og klar organisering av næringsaktiviteten i kommunen er viktig for å avklare roller og ansvar mellom kommune, næringsliv og innbyggjarar. Bremanger kommune vil etablere ei tydeleg organisering av næringsapparatet og utvikle ein samarbeidsmodell med Bremanger Næringsråd for å bidra til dette.

☐ **Omdømme, marknadsføring og rekruttering** : synliggjing av mangfald og muligheiter av arbeidsplassar i kommunen er viktig for rekruttering av rett kompetanse til næringsliv og kommune. Bremanger kommune vil arbeide for å skape eit godt omdømme og kunnskap om muligheitene i kommunen ved eit aktivt rekruttering- og marknadsarbeid.

Utfordringar:

- Følgje opp fokusområda som er peika på i den strategiske næringsplanen.

4.4 Bustader

Tilgang på bustader og tilrettelagte område for bustadbygging er viktig med tanke på tilrettelegging for befolkningsvekst. Og til tross for befolkningsreduksjon har det i Bremanger i mange åra vore mangel på attraktive bustader og tomter for bustadbygging. Dette heng saman med at det til tross for færre folk er fleire hushaldningar, men og det faktum at mange hus vert ståande tomme og nytta til feriebustader. Det siste skuldast m.a. at omsetningsprisen i store delar av Bremanger er låg og at ein av den grunn ikkje har nokon dynamikk i bustadmarknaden. Dette har vore ei «brems» i høve til privat utbygging. Kommuneorganisasjonen har og store utfordringar som følgje av denne situasjonen, ikkje minst i samband med busetting av flyktningar. «Strategi for integrering av arbeidsinnvandrarar og flyktningar» er under arbeid, og tiltak som vert påpeika der bør implementerast i ein bustadpolitisk plan.

Det er dei siste åra gjennomført og pågår reguleringsarbeid som skal sikre betre tilgang på tomter, og kommunen har tilrettelagt for private å bygge ut leilegheitskompleks.

Utfordringar:

- Utarbeide ein bustadpolitisk plan for å stake ut kursen for kommunen sin bustad og tomtestrategi og definere kommunen si rolle, og vektleggje bustadsosiale omsyn i planen.

4.5 Transport og infrastrukturbygging

Bremanger kommune dekkjer eit geografisk område på 831 km². Kommunen har spreidd busetnad med fleire tettstader og til dels store avstandar. Med svak intern transportkommunikasjon og delvis dårleg vegstandard er også Svelgen si stilling som kommunesenter svakt. Transportkommunikasjon ut og inn i kommunen er heller ikkje optimal og den teknologiske infrastrukturen (breiband) kunne vore vesentleg betre.

Dersom Bremanger skal styrke sin posisjon som bustadkommune, er det viktig å styrke desse områda. Lægre barnekull vil og skape utfordringar m.o.t. å kunne oppretthalde gode kulturtilbod. Dersom ein skal lukkast må det skje meir arbeid på tvers av bygdelaga, noko som krev transportmoglegheiter. Betre intern kommunikasjon mot kommunesenteret vil og vere viktig for å samle Bremanger-samfunnet til «eit rike».

Utfordring:

- Legge strategiar for kommunikasjon- og transportutvikling i Bremanger kommune
- Styrke Svelgen som kommunesenter

4.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Klimaendringane dei siste åra har synt at vi får nye og endra verforhold. Vi får uver med sterkare vind og meir nedbør enn vi tidlegare har hatt. Dette betyr og at vi får nye utfordringar som vi må vere budd på og planlegge for å takle.

Hensikta med ROS-analyser er å redusere mulegheita for, og konsekvensane av uhell, ulykker og katastrofar. Analysen er svært viktig for å kunne gje hensiktsmessige og berekraftige val, spesielt i arealplanlegginga. Heilskapleg ROS-analyse for Bremanger kommune vart godkjent av kommunestyret 19.06.14, men er under kontinuerleg utvikling.

Bremanger kommune har ansvar for å ivareta innbyggjarane sin tryggleik. Lov om kommunal beredskapsplikt med krav til gjennomføring av overordna risiko- og sårbarheitsanalyser og utarbeiding av beredskapsplanar Plan- og bygningsloven har bestemmelsar for å førebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur. Overordna beredskapsplan for Bremanger kommune byggjer på den heilskaplege ROS-analysen, og vart godkjent av kommunestyret 25.09.14. Beredskapsplanen er eit dynamisk dokument som er under kontinuerleg oppdatering, og vert revidert minimum ein gong i året.

Utfordringar:

- Kontinuerleg oppdatering og utvikling av overordna ROS-analyse og beredskapsplan

4.7 Miljø, klima og energi

Myndighetene reknar med at veret i framtida vert våtare, villare og varmere. Havnivået er forventa å stige, noko som vil stille strenge krav til bevaring av kultur- og naturmiljø. Som følge av nasjonale mål om reduksjon i veksten av CO2-utslipp vert det forventa ein meir energiokonomisk drift i alle delar av samfunnet. Gjeldande Klima- og energiplan for Bremanger kommune er frå 2009, og denne bør reviderast. Planen bør ha ei tverrfagleg forankring for å sikre faktisk oppfølging av prioriterte tiltak innan alle kommunale ansvarsområde. Energiokonomisering er kostnadssparande og har økonomisk gevinst på sikt. Endra risikobilete i høve klimautfordringar skal leggjast til grunn i alt planarbeid. Som grunnlag for vurdering av klimaendringane vil Klimaprofil for Sogn og Fjordane (Klimasenteret 2016) vere eit nyttig verktøy.

Bremanger kommune er ein del av Nordfjord vassområde. Regional plan for vassforvaltning for Sogn og Fjordane vassregion 2016-2021 vart godkjent i 2016. I planen er det bestemt miljømål for vassførekomstande, og tilhøyrande tiltaksprogram peikar på korleis miljømåla skal oppnåast.

Bremanger kommune har mykje spreidd avlaup, både privat og kommunalt, og utfordringar med kvaliteten på avlaupsanlegga. Tiltak og strategiar innanfor avlaupsområdet bør vurderast og inkluderast i arealplanarbeidet.

Utfordring:

- Revisjon av Klima- og energiplan og oppfølging av tiltak som blir prioritert i planen.
- Ta omsyn til klimautfordringar i alt planarbeid
- Implementere regional plan for vassforvaltning i planarbeidet til kommunen

4.8 Kommunen som organisasjon

Bremanger kommune har utvikla eit omfattande tenestetilbod med god kvalitet. Redusert folketal og endra aldersstruktur vil kunne krevje endringar i kommunen sitt tenestetilbod samstundes som det vil kunne påverke det økonomiske handlingsrommet.

Reduserte overføringar frå staten kombinert med krav om nye tenester og stadig auka kvalitet på tenestene våre tvingar oss til å sjå på tiltak som bidreg til endå meir effektiv drift. I

hovudsak må dette gjerast gjennom strukturendring, internt i kommunen eller gjennom interkommunalt samarbeid.

Stadig større fokus på folkehelse, førebygging og tverrfagleg tilnærming til utfordringane skapar nye utfordringar for kommunen – ikkje berre økonomisk ved at effekten av førebyggjande innsats sjeldan kan målast på kort sikt, men og i måten å organisere oss på. Korleis kommunen som organisasjon skal utvikle seg for å løyse dagens og framtida sine utfordringar må også drøftast i plansamanheng. Har vi fokus på dei riktige problemstillingane? Har kommunen sin administrasjon rett kompetanse til å kunne yte dei rette tenestene til innbyggjarane? Er vi i stand til å trekke til oss kvalifisert arbeidskraft til å løyse oppgåvene?

Utfordringar

- Vi må sikre at alle sektorar jobbar i høve til dei overordna måla for Bremanger-samfunnet. Arbeidet med strategiplanar bør såleis utvidast til fleire område.
- Vi må løyse tenestebehovet til ei stadig eldre befolkning i kommunen samstundes som vi må leggje til rette for etablering og tilflytting. Dette er krevjande både økonomisk og m.o.t. å sikre fagleg kvalitet. Dette betyr at vi innan einskilde område må vurdere strukturelle endringar.
- Ønsket om å tiltrekke oss prosjekt, arbeidskraft og ei yngre befolkning krev stor innsats frå kommunen. Utfordringa er å finne balansen mellom effektiv drift av tenestene og samstundes fokusere på og drive utviklingsarbeid. Dette krev ei aktiv haldning i heile organisasjonen til utviklingsarbeid og ein struktur som sikrar effektiv gjennomføring av arbeidet.

5. Prioriterte planoppgåver i perioden 2017-2020

Planarbeid krev kompetanse og ressursar. Skal planstrategien ha nokon verdi er det såleis viktig å vere realistisk m.o.t. kva som er mogleg å gjennomføre i planperioden.

Allereie avgrensa ressursar i den daglege drifta gjer at vi må prioritere kva planoppgåver som skal gjennomførast. Dette inneber at vi må velje bort eller utsetje planar sjølv om vi ser behov for dei. Og prioriteringane i planstrategien tek utgangspunkt i verktøy som gjev mest effekt i høve til Bremanger-samfunnet sine største utfordringar.

Kommunen har opparbeidd digitalt planarkiv i samsvar med krav i Plan- og bygningslova. Alle kommuneplanar (arealdel) og gjeldande reguleringsplanar skal etter kvart framgå av dette arkivet. Det må kontinuerleg vurderast om eldre og mindre relevante planar bør opphevast, og oppheving av reguleringsplan vil skje i samsvar med krav i plan- og bygningslova (offentleg ettersyn og politiske vedtak). I oversikta over prioritert planarbeid i Bremanger kommune, pkt. 5.1, har ein vald å fokusere på pågåande planarbeid, planarbeid som skal prioriterast fram til neste kommuneval og nyleg vedtekne planar.

Totaloversyn over planar som er registrert i høve til opparbeidinga av det digitale planarkivet ligg ved som eige vedlegg.